

SOVIETŲ "PASIKEITIMAI"

VAKARUOSE, O YPAČ AMERIKOJE, NORIMA TIKĖTI, KAD SOVIETŲ SĄJUNGA KEIČIASI Į GERĄ PUSĘ. — KIEKVIENAS SOVIETŲ VADŲ PAREISKIMAS, KURIS ŽADA ŠOKIOS TOKIOS LAISVĖS KURIAI NORS ŪKIO SRICIAI YRA PALAIKOMAS JAU "NAUJU VĖJU". — TACIAU PATYRĘ SOVIETINĖS SCENOS STEBĖTOJAI ĮSPEJA NUO PERSKUBAUS OPTIMIZMO. — NIEKO GERO NEŽADA IR ASMENINĖS PERMAINOS, PER KURIAS IŠSKYLA SENŲ BIUROKRATINIŲ METODŲ ŠALININ-KAI.

Vytautas Meškauskas

Praeitą šeštadienį populiarius Amerikos kolumnistas Joseph Alsop labai džiaugėsi kompartijos vado Leonido Brežnevo kalba, skirta sovietijos žemės ūkio reikalams. Girdi, tai "a major shift in soviet policy" -- stambus sovietų politikos pasikeitimas. Kaip žinia, Brežnevas ateityje žadėjo daugiau dėmesio kreipti į sovietų žemės ūkį, kuris yra labai neproduktingas ir kuriame praktiškai viešpatuoja baudžia-vos sistema. Pagal Brežnevą, so-vietai žemės ūkio našumui pa-kelti per ateinančius penkis me-tus žada investuoti 78 milijonus rublių ir duoti daug laisvesnes rankas valstybinių ir kolektyvi-nių ūkių vadovams bei tam tik-ras teises jų darbininkams. Al-sopas taip apsidžiaugė ta Bre-žnevo kalba, kad savo "kolum-noje" sušuko:

"Skaitydamas tą kalbą, gali sau pasakyti: 'Lyndon Johnson galėtų padaryti neblogą biznį su tokios rūšies vyru -- jei tik mes galėtume kaip nors išsiti iš Viet-namo balos ir ramiai derėtis'."

Alsopas, mat, skaičiuoja, kad

sovietai, norėdami iš tikro pa-kelti savo žemės ūkio našumą, turėtų sumažinti savo pastangas ginklavinimo srityje ir, daugiau rūpinamiesi pasidro žmogaus gerove, visą savo politiką dau-giau sužmoginti, mažiau kalbant apie komunizmo idealus ir sie-kius.

Ir nors apie tokį sovietų pasi-keitimą jau nuo seniau daug ka-lbama, tačiau yra ir kitokių rei-šinių, kurie leidžia gerokai su-abejoti sovietų pasikeitimu į ge-rąją pusę.

Štai "Der Spiegel" atkreipia dėmesį į naują Dmitro F. Us-tinovo iškilimą, kuris yra ne tik asmeninis, bet ir tam tikros sis-temos laimėjimas. 1941 m. Stali-nas dar jaunas, tada 33 metų, D. F. Ustinovą paskyrė sovietų gink-lavinimo viešpačiu. Jis pasirodė esąs geras organizatorius ir pa-lyginti trumpu laiku pastatė ant-kojų ginklavinimo pramonę už Uralų kalnų. Ten produkcija per metus siekė 30,000 tankų, 40,000 lėktuvų ir 120,000 patrankų. Už tai Ustinovas gavo penkis Leni-no ordinas, Stalino premiją ir

generolo pulkininko titulą. Svar-biau tai, kad jis pergyveno visus valymus ir iki 1957 metų prak-tiškai buvo sovietų ginklavinimo diktatorius. Jo žvaigždė pradėjo gesti Chruščiovui užsimanius per-tvarkyti sovietinę ūkinę biuro-kratiją. Tada visa Ustinovo gink-lavinimo imperija buvo išdalinta į keturias valstybines komisijas, panaikintos 27 įvairių pramonės šakų visosąjunginės ministe-rijos. Tiesa, pats Ustinovas bu-vo paskirtas vienu iš ministerio pirmininko pavaduotojų, tačiau partijos hierarchijoje jis negavo įtakingos vietos. Tačiau kai iš Chruščiovo planų ir žemės ūkyje ir pramonėje nieko gero ne-išėjo -- vėl išmušė Ustinovo valanda. Jis buvo paskirtas ūki-nės tarybos pirmininku ir pakel-tas į pirmuosius ministerio pir-mininko pavaduotojus. Praktiškai jo žinioje atsidūrė 92 senos ir naujos visosąjunginės ir at-skirų "respublikų" ministerijos. Chruščiovas, kurio prestižas po Kubos krizės gerokai krito, dar bandė praveisti savo planą sustiprinant chemijos pramonę plieno pramonės sąskaiton, tačiau jo dienos buvo suskaitytos. Usti-novo žvaigždė vėl pradėjo smar-kiai kilti. Kovo mėnesio pabaigoje ji jau pasiekė sovietinį ze-nitą -- jis buvo išrinktas vienu iš kompartijos sekretorių ir tokiu būdu pakliuvo į politiką diktuojan-tį kolektyvą. Kol kas tik vienas žmogus padarė greitesnę karje-rą, tai Ustinovo draugas ir sau-gumo viršininkas Šelepinas. Abu jie yra partijos išauginti biuro-kratai. Kartu tai reiškia, kad Chruščiovo stilytas "gulašo" ko-munizmas užleido savo vietą "plieno" komunizmui.

Panašios nuomonės apie sovie-tų "keitimąsi" yra ir Chicago Tribune kolumnistas, žinomas vengrų ekonomistas Melchior Palyi, kuris šį antradienį savo skaitytojus įspėjo per daug nepa-sitikėti kapitalistinių kraštų spau-dos pranešimais apie "naujus vė-jus" už geležinės uždangos. Girdi, "nekalta skaitytojas iš ty-pra-nešimų gali susidaryti [spūdį, kad Sovietų Sąjunga greitai virsta kapitalistiniu kraštu]. Tokia iš-vađa galima esą pasidaryti tik to-labai norint arba iš baisios igno-rancijos.

Palyi nuomone, dabartinis so-vietų "suburžauzėjimas" tėra tik laikina ventilacijos priemonė, kurios jie griežtai norėdami iš-sigėlibiti iš gresiančio ūkinio už-dusimo. Ta priemonė jie jau ne-kartą yra pasinaudoję. Stalinas jau 1929 m. leido atskidrom įmo-nėm pasidžiaugti tam tikru finan-siniu "uždarbiu". Ir dabartinis "pelno" pastatymas vietoje pla-no yra tas pats. Planingas ūkis priveda prie didelių nesuapra-timų. Taip praeitų metų pabaigoje pilnu tempu pagal planą dir-bio siuvamųjų mašinų fabrikas Podorske, nepaisant to, kad san-dėliuose jau buvo 150,000 mašinų, kurių niekas nenorėjo pirkti. Tuo pačiu laiku sandėliuose buvo ir neparduotos tekstilės už



Magnolijos žydi

R. Kisteliaus nuotrauka

NAUJI VĖJAI SOVIETŲ INTELEKTUALUOSE...

Vakarai stebi naujojo režimo -- "kolektyvaus valdymo" -- Maskvoje žygius ne tik politikos, bet ir kultūros srityje. Ar nau-jųjų valdovų politika kultūros srityje skiriasi nuo Chruščiovo bu-vusių žygių? Pažvelgę į šiuo metu vedamą politiką kultūros baruose priešime išvados, kad daugeliu atžvilgių ji dar kiek provizorinio pobūdžio ir dar sunku susekti pa-grindinę kryptį.

Sovietinio gyvenimo žinovai pažymi, kad Kremliaus valdovai bene daugiausia nuolaidų šiuo metu daro gamtos mokslų srityje. Tai greičiausia ministro pir-mininko įtaka, nes jo nuomone, verta daryti eksperimentus tais atvejais, jei tai prisideda prie mokslo pažangos ir pasitarnauja sovietinės sistemos moderniza-

VYT. ELSEIKA
Dirvos korespondentas
V. Vokietijoje

vimui. Pirmosios tų nuolaidų žy-mės pastebimos biologijos ir ge-netikos bei joms artimose šako-se. Savo metu jau buvo paskelbta apie Stalino bei Chruščiovo pati-kėtinio, Lisenkos, pašalinimą iš Genetikos instituto vadovo parei-gų.

Naujas režimas susidomėjęs reformomis ir pedagogikos sri-tyje. Šių metų pradžioje "Pravda" buvo paskelbusi straipsnį apie Chruščiovo klaidą, kai jis buvo skatinęs techninių mokslų papil-domą dėstymą jaunimui. Specia-lioje spaudoje pasirodė balsai, kurie pasisako už reikalingą per-tvarkyti moksleivių priėmimą į sovietų aukštąsias mokyklas.

Vakarams daugiau įdomūs gin-čai, kurie vyksta tarp Sovietijos intelektualų labiau konservaty-vaus ir pažangiojo rašytojų spar-no. Chruščiovą nuvertus tie gin-čai dar paastrėjo ir nepaisant partijos pastangų intelektualų tarpe sudaryti paliaubų atmosfe-rą, šiuo metu lūžis tarp "neo-stalinistų" ir "liberalų" bus dar pagilėjęs.

Šiame intelektualų konflikte ma-žiau sveria asmeniškai sąskaitų su-vedimai, kiek visiškai priešingos pažiūros į kūrybos laisvę. Ne taip seniai, kai režimas buvo susi-rūpinęs politiniais bei ūkiniais intelektualais, laisvės ištroškę intelektualai tą padėtį išnaudo-jo savo naudai. Vėliau, kai su-nyko partijos "ideologinės ko-misijos" veikla, ji jos vadovas, Leonidas Iljičiovas buvo nukel-tas pavaduotoju į užsienio reika-lų ministeriją, intelektualų tarpe galėjęs pajusti palengvėjimo jausmą. Ne kas kitas, bet ideo-logas Iljičiovas buvo tų smar-kiųjų "dogmatininkų" pusėje, ku-rie Chruščiovo laikais, 1963 m. pradžioje smarkiai puolė sovie-tų intelektualus ir niekino jų kū-rybą. Ateitis parodys, ar Iljičio-va nušalinus ir jo vietoje atsi-ra-dus kitam, bus pasirinktas va-dinamas vidurio kelias bendradar-biaujant su intelektualais.

Dėl to vidurio kelio pažangie-ji rašytojai yra pasiekę kai ku-rių laimėjimų. Rašytojų žurnalo "Novyj Mir" redaktorius Tva-dovskij, po ilgų kovos su cen-zūros įstaigomis, galėjo pasigir-ti apgynęs kai kurias savo, kaip redaktoriaus, tezes bei planus.

Jubiliejiname "Novyj Mir" nu-meryje buvo pasirodęs "nauja dviasis" dvelklas Tvardovskio ve-damasis, buvo leista paskelbti Erenburgo ir Nekrasovo straips-nius, gi Erenburgas galėjo toliau tęsti jo atsiminimų skelbimą (tai buvo neįmanoma Chruščiovo ir Iljičiovo laikais). Su naujais kū-riniais pasirodė Ukrainos rašy-

tojai -- tie, kurie Chruščiovo valdymo laikmečiu buvo smerkia-mi bei kritikuojami.

Vis dėl to būtų klaidinga teig-ti, kad Sovietijoje jau įmanoma spausdinti bei skelbti visa tai, kas drausta Chruščiovo laikais. Kai kuriais atvejais ryškus cen-zūros kišimasis, kai kuriais at-vejais tarla žodį ir slaptoji poli-cija. Cenzūra sulaukė ir, grei-čiausia, policijos organams įsi-kišus, Solženicino apsakymą "Šumė" (apie sovietų koncentra-cijos stovyklas) ir prieš stali-ninius laikus nukreiptą Jevtu-šenkos eilėraščių "Bratsk".

Šių metų pradžioje vyko Rašy-tojų Sąjungos plenumas Maskvo-je ir Leningrade. Būdinga, kad šiose organizacijose (jos laiky-tinos įtakingiausiomis rašytojų tarpe) neteko ilgšiolinės įtakos neo-staliniečiai. Iš valdybos pa-sitraukė du žymieji tos grupės atstovai -- "Oktjabr" vyr. re-daktorius Kočetovas ir poetas Gri-bačiovas. Neteko įtakos ir kai ku-rie buvę Chruščiovo ir Iljičiovo patikėtiniai, kaip Georgij Mar-kov, Svarbu bei įdomu, kad į Rašytojų Sąjungos valdybą Maskvoje bu-vo išrinkti anksčiau smarkiai kri-tikuoti bei smerkti rašytojai, pvz. poetas Voznesenskis.

Panaši padėtis ir Leningrade. Čia visai nepateko į Rašytojų S-gos valdybą ilgšiolinis piėminin-kas Aleksandras Prokofjovas. Nauju pirmininku išrinktas ra-šytojas, atstovaująs nekonfor-mistinę kryptį, romanų autorius Daniel Granin -- ir šis, dėl sa-vo drąsių minčių, savo metu bu-vo patekęs į sovietinės kritikos ugnį. Į rašytojų vadovybę Leni-ngrade pateko rašytoja Achmatova ir Etkindas, abu dalyvavę poeto Brodskio byloje Leningrade ir ryžtingai gynę vėliau nubaustą ir darbams į Sibirą ištremtą poetą.

Prieštarlingi, savotiški ir vie-tomis su laisvės priemonėmis vėjai dvelkia ir gomulkinėje Len-kiroje. Gomulka įžitrėjo pernai padaręs klaidas, bekovodamas su rašytojais ir vienu jų, 72 m. amž. ir JAV piliečiui, M. Wanko-wiczui, sudaręs parodomąją by-lą. Rašytojas nepateko į kalėjimą nors... jis pats dėjo pastangų į jį pakliūti.

Tai daugiau komiška padėtis. Lėtiniau su kitais lenkų intelek-tualais. Kalėjimo bausmėmis, greičiausia, bus nubausti lenkų li-beralinių ir socialistinių sluoks-nių rašytojai -- senyvo amžiaus J. Grzedzinski ir teatro kritikas VI. Zawistowski. Gali būti suor-ganizuota ir parodomoji byla, nu-kreipta prieš rašytoją, kritiką Joną Nepomuceną Millerį. Prieš jį vykdoma spaudos kampanija ir valdžia atėmė jo pensiją. Kaltini-mas: jis, buvęs režiminis tarnau-tojas, sukritikavęs režimą lenkų emigrantų savaitraštyje "Wia-domosci" Londone.

Prezidentas Johnsonas siūlo derėtis dėl Vietnamo

Bal. 7 d. pasakytoje kalboje prez. Johnsonas pareiškė sutin-kas sėsti prie derybų stalo Viet-namo klausimui išspręsti, jei de-ryboms nebus statomos sąlygos. Derėtis esą galima net karuynėms vykstant. Pagrindinė sąlyga tai-kai tame krašte laimėti yra -- leisti P. Vietnamo žmonėms sa-varanikiškai spręsti savo krašto ateitį, įskaitant ir susijungimą su Š. Vietnamu. Prez. Johnsonas ta proga pareiškė prašysias Kon-greso paskirti 1 bil. dol. inves-tavimui į P. Vietnamo ūkio at-statymą.

Prez. Johnsonas pasakė, kad "mes niekad nebusime atsilikę ieškant takaus Vietnamo klau-simo sprendimo. Yra daug kelių į taiką -- diskusijomis ar dery-bomis su suinteresuotomis vy-riausybėmis, didelėse ir mažo-se grupėse, patvirtinant senus nutarimus ar juos sutvirtinant naujais."

Pagrindinis amerikiečių kovos Vietnamu tikslas esąs laisva ir nepriklausoma Vietnamo valsty-bė. Kova vyksta tam, kad sulai-kius R. Kinijos agresiją, kuria ji jau atsižymėjo okupuodama Ti-betą ir Š. Korėją. Toji aplinky-bė ir neleidžia JAV atsitraukti iš užimtų pozicijų. Tai neiš-spręstų esamų problemų, o tik praplėstų ir pažadintų agresorių apetitą tolimiesiems žygiams.

Su prez. Johnsono kalbos turin-liu Sov. S-gos vyriausybė buvo iš anksto supažindinta. Kalbos teksto nuorašai paslūsti Pietų ir Šiaurės Vietnamo bei R. Kini-jos vyriausybėms.

* AUKŠTI KOMUNISTŲ PA-REIGŪNAI šnipinėja JAV nau-dai -- taip tvirtina gerai infor-muotas senatorius Milton R. Young (R. N. Dakota). Tai vienas iš nedaugelio senatorių, prieinąs prie griežtai saugomų CIA pas-lapčių, tikrinamas tos agentū-ros sąmata.

Jis pareiškė, kad JAV agen-tams esą sunku prasimušti aukš-tesnius komunistinių vyriausy-

bių postus. Tuo tarpu patys ko-munistai už tam tikrą kainą ne-atšisakę pasitarnauti. Pagaliau, tokiems esą lengviau prisiderinti prie esamos santvarkos reika-lavimų ir politinių vingių. Senat. Young, be abejo, negalėjo suteikti konkrečių pavyzdžių. Jis pami-nėjo tik vieną tokių agentų Rumu-nijoje, kuris prieš metus buvo pagautas ir sušaudytas. Jis turė-jęs tiek draugų, kad pasidaręs vienu iš laidažiausių ir brangiausių CIA agentų.

* NEPATENKINTI SĄLYGO-MIS Sov. S-goje 29 naujosios Af-rikos valstybės Kenijos studentai grįžo iš Baku universiteto, skus-damiesi, kad ten praleisti 6 mė-nėsiai buvo skirti ne tiek studi-joms, kiek komunizmo indoktri-navimui. Jie ten kentėję nuo alkio, šalčio ir rasinės diskriminaci-jos. Kai kurie jų buvę net sumu-šti lazdomis.

Jiems buvo duota 50 min. lai-ko susipaikinti ir sėsti į lėktuvą, atsisakius toliau tęsti "studijas".



- Vandalai, aš jūsų neprašiau man nukarpyti nagų!...

RYTŲ FRONTE

Sovietai diktuoja mūšio sąlygas

Maršalas von Bock nepaklausė Hitlerio patarimo ir galvojo Voronežą paaimti netikėtu puolimu, užbėgiant Timošenko armijos užnugarin ir neleidžiant persikelti per Doną.

Tai buvo svarbiausioji klaida, kuri vedė prie Stalingrado tragedijos.

Liepos 5 d. karštis buvo nepakeliamas. Vokiečiai aplink miestą jau buvo išsidėstę palankiose pozicijose, bet vadovybė nežinojo, kad Voroneže yra sutrauktas daugybė sovietų kariuomenės. Timošenko iš rastių pas majorą Reichel užrašų ir žemėlapių padarė išvadas ir čia sutraukė didžiąsias savo armijos jėgas.

Kai Hitleris sužinojo šios problemos davinius, ėmėsi energingo

sprendimo. Griežtai uždraudus pulti Voronežą, Von Bock armija turėjo pasukti į pietus. Bet kai liepos 6 d. 24-tos ir Gross Deutschland divizijų daliniai įsiskverbė į miestą ir rusai, atrodė, traukėsi, Hitleris, matydamas palankias sąlygas paaimti miestą, pakeitė savo sprendimą ir vėl sutiko pulti Voronežą. Bet tuo pačiu laiku jis įsakė, kad bent 40-tas armijos korpas pasuktų į pietus. IV-toji šarvuočių armija gavo įsakymą visomis jėgomis remti 40-to korpo žygį.

Tai buvo Mėlynosios operacijos antroji plano dalis, bet buvo pasijusta klumpstant į smėlį...

Maršalas von Bock Voroneže daugumoj buvo išstatęs šarvuočių dalinius, nepritaikytus gatvių kau-

tynėms. Pagaliau, daug tankų pasiliko Voronežo pietuose dėl benzino trūkumo, tad nebuvo užtenkamai jėgų vesti ofensyvą ir užkirsti kelią per Doną. Liepos 7 d. po didelių mūšių, 3-čiai ir 16-tai motorizuotoms divizijoms pavyko užimti vakarinę Voronežo miesto dalį, bet bataljonas negalėjo persikelti per upę, kuri krito miestą. Rusai tęsė priešpuolius, mesdami mūšin savo pėstininkus ir šarvučius. Timošenko Voroneže buvo sutraukęs savo XXXX-tos armijos branduolį, būtent vienuoliką pėstininkų divizijų, septynias šarvuočių brigadas ir dvi prieštankines brigadas. Šitoks jėgų sukoncentravimas buvo aiškus įrodymas, kad Timošenko skaitė per Hitlerio petį vokiečių planus. Jis prie Voronežo norėjo sulaukyti vokiečių didžiasias jėgas, kad laimėti laiką ir kad būtų galima atsitraukti už Dono. Kur įsitraukė? Gi Stalingrado kryptimi.

Liepos 7 d. vokiečių radijo paskelbė užėmus Voronežą, bet liepos 13 d. mūšiai dar tebevyko Universiteto rajone ir šiaurinėje miesto dalyje. Pats maršalas Timošenko asmeniškai vadovavo kautynėms. Jo tikslas buvo kuo ilgiau išsilaikyti šioj vietoj, kad būtų sukludytas vokiečių puolimas pietų kryptimi. Kiekviena nauja diena buvo Timošenko laimėjimas.

Hitleris turėjo pripažinti, kad Voronežo mūšis jam sukludė prie Dono apsupti sovietų armiją, tad atsiskak nuo greito žygio į Stalingradą, nors turėjo dar visas galimybes šiam uždaviniui įvykdyti. Kai priešas bėga, nenorėdamas būti apsuptas, reikia jam lipti ant kulnų, nereikia duoti laiko suorganizuoti gynybą. Reikėjo sukludyti rusams susiorganizuoti Stalingrado sektoriuje. Vokiečiai turėjo dvi šarvuočių armijas ir buvo užėmę svarbiausius persikėlimo per Doną punktus. Jie galėjo greitai žygiuoti į Stalingradą, bet Hitleris padarė didelę klaidą. Jis manė, kad sovietai išvargę, bejėgiai, kad jų bėgimas yra galo pradžia. Gi tas bėgimas tikrumoje buvo sovietų karinės vadovybės apgalvotas ir iš anksto planingas nusprendimas.

Aišku, kai kuriose vietose raud. armijoje buvo kilusi panika, dažniausiai dėl vadovybės nesiorientavimo, bet Timošenko nuostabią gerai vykdė atsitraukimo operaciją. Jis išgelbėjo svarbiausias jėgas, kurios vėliau galėjo stoti naujon kovon.

Hitleris nematė to pavojaus. Jis galvojo, kad Stalingradą lengvai paims pro šalį praeidamas su savo "kairiąja ranka", tęsdamas Dono srityje prie Rostovo sovietų armijos apsupimą. Jis sustabdė IV-tos šarvuočių armijos judėjimą Stalingrado kryptimi, nukreipdamas ją į pietus ir tuo pakeisdamas Mėlynosios operacijos trečiąją fazę. Kaip 1941 m. jis užblokavo Guderianą prie Maskvos ir liepė jam pasukti į pietus Kijevo apsupimui, taip ir šį kartą jis norėjo užklupti sovietus prie Rostovo. Jo nuomone, tai buvo svarbiau. Ir taip Paulus VI-toji armija tęsė žygį į Stalingradą, nebeturėdama 40-to korpo smogiamųjų šarvuočių, kurie irgi buvo nukreipti į Rostovą.

Tomis lemiamomis karo dienomis maršalas von Bock pasitraukė nuo pietų armijų grupės vadovavimui, nesutikdamas su Hitleriu, ir norėjo kad operacija bū-

tų vedama viena kryptimi, gi Hitlerio štabe buvo nutarta pietų armijų grupę suskaldyti. Kautynės buvo vedamos dviejuose skirtinguose frontuose. Maršalui Listui buvo pavesta pietinė grupė, kuri greit gavo Kaukazo fronto vardą. Gi grupė B, sudaryta iš II-ros ir VI-tos armijos ir II-ros vengrų armijos, vadovaujama gen. Weichso, turėjo užimti Stalingradą. Hitleris galvojo, kad vokiečių armija gali vienu ir tuo pačiu laiku vesti du mūšius, manant, kad su Sovietų Rusija viskas baigta.

Šitame Rytų kare visą laiką viešpatavo keistas paralelizmas. Tą dieną, kai Hitleris nušalino von Bock ir liepė savo armijai žygiuoti į pietus, Stalinas Kremliuje sušaukė karo tarybą. Posėdy dalyvavo užsienių reikalų ministras Molotovas, maršalas Vorosilovas, štabo viršininkas gen. Šapočnikovas ir trys sąjungininkų karininkai: amerikietis, anglas ir kinietis. Sovietų generolai posėdyje išdėstė, kad negalima prileisti naujo Kijevo ar Viazmos kautynių pakartojimo ir reikia keisti taktiką, nebesilaikyti iki mirties. Stalinas davėsi įtikinamas. Jis pritarė vyriausiojo štabo projektui, kurį išdėstė gen. Šapočnikovas, kad sovietų kariuomenė turi atsitraukti į Kaukazą, kad ateinančią žiemą vokiečiams būtų sunku laikytis nedraugingame krašte. Taip pat nutarta visą sunkiąją pramonę evakuoti už Uralo.

Liepos viduryje vokiečių vyriausias štabas iš savo agento sužinojo apie šį posėdį. Bet Hitleris nenorėjo tikėti pranešimu, sakydamas, kad tai prasimanymas.

Todt organizacija netoli Vini-cos Ukrainoje išmūrijo didelę slėptuvę, kurioje 1942 m. liepos pabaigoje Hitleris įsirengė savo štabą, nes norėjo būti arti fronto ir pats vadovauti operacijoms. Nors vokiečiai turėjo pergalę po pergalės, bet vis nebuvo to lemiamo mūšio. Sovietai traukėsi ir Hitleris nervinosi.

-- Rusai mušasi traukdami, si pagal paruoštą planą, -- paaiškino gen. Halder.

-- Kvailystė! -- pertraukė jį Hitleris. -- Rusai bėga, jie sumušti, jie nebegali laikytis po viso to, ką gavo per paskutiniuosius mėnesius.

Halderis pasiliko ramus ir su pirštu parodė į pozicijas žemėlapyje dėstydamas savo argumentus:

-- Mano Fuehreri, mes nesunaikiname Timošenko stambiųjų jėgų. Mūsų apsupimas prie Os-kolo ir Milerovo nieko nedavė. Timošenko atitraukė savo pagrindines jėgas už Dono į Stalingrado sektorių ir į Kaukazą. Gi apie jo rezervus mes nieko konkrečiai nežinome.

-- Jūs su savo rezervais! -- atkirto Hitleris. -- Mes nesunaikiname Timošenko armijos tik dėl to, kad von Bock užgauso Voronežą, o prie Rostovo neap-supome rusų, nes pervėliai atvykome. Bet aš nebeleisiu, kad tai pasikartotų. Dabar reikia greit-čiai surinkti mūsų jėgas prie Ros-tovo, sunaikinti rusus, gi VI-toji armija turės jiems suduoti "pasigailėjimo smūgį" prie Volgos. Tie du frontai yra svarbūs ir mes neturime leisti priešui nė minu-tės laiko atsikvėpti. Jis jau svi-ruoja ir svarbiausias jam smūgis bus suduotas Kaukaze.

Liepos 23 d. vyriausiojo štabo viršininkas gen. Halder veltui stengėsi Hitleriui prieštintis. Šis akiai laikėsi savo nutarimo. Veltui Halder maldavo neskaldyti vokiečių armijos ir nepulti Kaukazo, kol nepaimtas Stalingra-das. Hitleris to visai nenorėjo girdėti. Negana to, geriausias di-vizijas, kaip SS "Hitlerio sargy-

bos" ir "Gross Deutschland" at-šaukė iš fronto ir perkėlė į Pran-cūziją.

Grįžęs štaban Halderis savo dienyne įrašė, kad Hitlerio nu-tarimai darosi pavojingi.

Liepos 31 d. Hitleris turėjo prisipažinti, kad jo optimizmas buvo nepagrįstas, VI-toji armi-ja nebuvo pajėgi viena paimiti

Stalingradą ir tą dieną jis dar kartą pakeitė planus. IV-toji šarvuočių armija atitraukiama iš Kaukazo fronto ir siunčiama prie Stalingrado. Gera idėja, bet pavėluota. IV-tos armijos su-gražinimas jau nebegalėjo nie-ko pataisyti. Sovietai dabar jau pradėjo diktuoti mūšio sąlygas. (Bus daugiau)

EASTER GREETINGS
from

Frances P. Bolton

CONGRESSMAN

22nd District

BEST WISHES

To All the Lithuanian People

FROM A FRIEND

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

DOWD OLDSMOBILE

SEE THE MOST OUTSTANDING

1965 OLDSMOBILE EVER BUILT

2900 Mayfield Rd.

FA 1-9100

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

FORSBERG ENAMELING
COMPANY

4101 HOUGH AVE

EX 1-9269

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

RABB JOSKA'S GYPSY CELLAR

11123 BUCKEYE RD.

WE SPECIALIZE IN CHICKEN, PAPRIKASH
AND HUNGARIAN STEAK BROUGHT TO YOU
ON A WOODEN PLATTER

Call GA 1-9220

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

WILSON and CO.

INSURANCE

ALL KINDS OF INSURANCE

11800 Shaker Blvd.

Call WY 1-5800

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

TRIANGLE STAMPING
COMPANY

5101 Carnegie Ave.

HE 1-0282

PELNYKITE DIVIDENTUS
KETVIRČIAIS
VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI ISSIUNČIAMAI PAŠTU
KETVIRČIAIS... INVESTMENT
SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"



Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;
Suburban Phone: 656-6330.

Tinkami rūbai duoda gerą
savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes
aprengsime Jus nuo galvos iki kojų.
Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių
vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai,
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.

Krautuvėje Jūs laukiami
kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilges-
niam išsimokėjimui be nuošimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon..	5th	4.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy.....	5th	3.35
5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
6. LIEBFRAUMILCH Imp. German Wine ..	5th	.98
7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų
maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ALT S-gos SEIMUI RUOŠIANTIS

Kaip rudens organizacijos pradeda savo veiklos sezoną linksmomis parengimais, taip artėjant vasarai, besiruošiamos politiniui, ruošia seimus, kuriuose suvažiuavę atstovai reiškiasi naujais planais ateities veiklai.

Seimui iš anksto ruošiasi ne vien tik organizacijų vadovybės, bet ir kiekvienas narys.

Šį pavasarį tokiame seime aktyviai ruošiasi ir viena iš didžiųjų bei pačių stipriųjų mūsų išeivijos organizacijų -- AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGA, kurios veikla yra plati ir įvairi, kurios nariai gyvai reiškiasi politinėje, kultūrinėje, šalpos ir visuomeninėje bendrinėje org-ny, o taip pat sąjungos paskirti nariai dalyvauja VLIK'e, Bendruomenėje, ALT, BALFe ir ktur, nors tas kartais didelę dalį jėgų ir laiko atitraukia nuo Tautinės Sąjungos reikalų, kad galėtų daryti aktyviau reikšintis ir sekingiau darbuotis savo aukščiausių tikslų siekime.

Seimui artėjant prisiminkime, kad nei vienas Sąjungos narys nėra be pareigų ir be atsakomybės siekiant S-gos užsibrėžtų tikslų įgyvendinimo. Malonu pabrėžti, kad didžioji S-gos narių dauguma savo organizacinius įsipareigojimus mieldai atlieka ir tik jų dėka mes turime tautinės minties laikraštį Dirvą, tris kart savaitėje Vilties Dr-jos leidžiamą, o, anot A. Smetonos, -- laikraštis leisti yra nemažas džiaugsmas, bet ir didelis vargas. Žmonės apie jį susitelkę, turi daug vilties pasakyti kitiems, ką jaučia savyje geriausio.

Laikraštis, -- rašė toliau A. Smetona, -- yra talkos darbas, dirbamas žmonių, ta pačia linkme einančių, to paties tikslo siekiančių. Jie surasti ir suderinti yra redakcijos uždavinys. Kai tas pirmas žingsnis pasiseka, tai jau daug vargo esti įveikta. Bet tai jau pradžia tėra. Sukurtas šviesos židinys reikalauja saugoti, kad ne užblėstų, reikia nuolat budėti, kad jo vėjai nenusmektų. O budėti šiuo metu nelengva. Laikraštis skiriamas visiems, o tiems vi-

siems įtikti negalima. Kad neiškryptum iš savo linkmės, tenka pakilti aukščiau savęs ir aukščiau kitų, įsistūrius tieson. O ji yra teisybė ir meilė. Kristaus mums palikta. Teisingai ir iš meilės kurti nėra lengvas darbas ypačiai laikraštiniui, kada aplinkui žėsta apmaudas ir netiesa, kada teisybės vardu dangstosi neteisybė, kada meilės vardu teikiama neapykanta, -- rašė Smetona besiktiriančiam savaitraščiui Naujoji Romuva. (A. Smetona, 461 spl., A. Merkello).

Dabar išeivijos laikraščiai leidimo sąlygos dar sunkesnės ir tai įmanoma tik visų sutelktinomis jėgomis ir vispusiška parama.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga yra atlikusi daug didesnių ir mažesnių Lietuvos dideles žygių bei darbų. O vienas iš paskutinių yra praeitais metais išspaudos išėjusi pirmoji ir paskutinė Lietuvos prezidento Antano Smetonos monografija, A. Merkello parašyta, 740 psl. veikalas, kurio išleidimas yra tautinės minties žmonių susiklausymo ir vieningo nenuilstamo darbo vaisius.

Šis seimas nėra eilinis, kuriame tik svarstomi organizaciniai reikalai, peržiūrima, ar visi praėito seimo nutarimai įvykdyti ir išrenkama nauja vadovybė. Jis reikšmingas ir skirtingas iš kitų bus ir tuo, kad įvykis 1965 m. gegužės 29, 30 ir 31 dienomis, t.y. 25 metų Lietuvos tragedijos sukakties išvakarėse, kada sovietiniai okupantai 1940 metais, birželio 15 d. smurtu įsiveržė į mūsų tėvynę ir liepos mėn. pravedė klaidingus rinkimus į "seimą" ir klaidingai įjungė į Sovietijų Rusiją.

Šių įvykių akivaizdoje žuvo tūkstančiai geriausių Lietuvos sūnų savo noru aukodami gyvybes už tautos laisvę ir nepriklausomybę. Ši sukaktis įpareigoja mus dar gliau susikaupti, peržvelgti atliktus darbus ir labiau sujungti gretas ateities.

E. Čekienė

GALIMO ŪKINIO ATOSLŪGIO ŽENKLAI

J. Vizbaras-Sūdavas

Ekonominėje apžvalgoje A. P. korespondentas Elmer Rossner pažymi, kad balandžio mėnuo Amerikos ūkui bus kritiškiausias. Tai žymi keli svarbūs ekonominiai faktoriai:

Pasaulinėje biržoje pastebimas didelis susijaudinimas nuolatiniu Amerikos dolerio vertės kritimu. JAV aukso atsargos šiuo metu yra žemesnės negu 1939 m.

Paskutiniiais mėnesiais Amerikos iždas nustojo tiek aukso, kad Johnsono administracija turi imtis radikalių priemonių, dolerio vertės gelbėjimui.

Pradedant 1965 metais tik per keletą savaitių svetimų valstybių kreditoriai pareikalavo padengti \$575 milijonus dolerių, susikrovusių jų išduose Amerikos aukso. Tuo pačiu metu per 1964 metus buvo padengta tik \$50 milijonų dolerių. Amerikos aukso atsargos, kaip rašo S. Porter straipsnyje "U. S. must Curb Deficit" (JAV privalo sustabdyti deficitą).

Jau ir šiuo metu mūsų kišenėse esąs doleris, arba Federalinių Rezervų Nota, yra vertas 42 nuoš. jo ankstyvesnės vertės. Buvęs iždo sekretorius Dillon, pasitraukdamas iš pareigų, Senato posėdyje pažymėjo, kad užsienio valstybių centriniai bankai nerodo didelio noro taupyti Amerikos dolerius.

Aišku, kodėl Prancūzijos prezidentas de Gaulle pareikalavo Prancūzijos bankuose susikauptus Amerikos dolerių atsargas padengti Amerikos aukso. Šis Prancūzijos žygis ne tik smarkiai sumažino Amerikos aukso atsargas, bet sukėlė susirūpinimą ir kitų valstybių sostinėse ir jos pradėjo sekti Prancūzijos pavyzdžiu.

siojo Tribunolo sprendimų bei kitų aiškinimų. Spaudai parengė S. Bieliackinas, Vytauto Didžiojo Universiteto profesorius ir M. Kavolis, Vyr. Tribunolo prokuroro padėjėjas.

Toji knyga buvo išleista Kaune 1934 m. ir Teisingumo Ministerijos nupirka visoms teisimo įstaigoms. Žodžio "senatis" ten visai nėra. Kiek žinau, vėlesnės B. St. laidos nebuvo. Lietuvoje bylos būdavo nutraukiamos dėl "pasenėjimo".

Žinia, galimas daiktas, kad "pasenėjimo", "nusenėjimo", "išsenėjimo" bei "įsisenėjimo" terminai norėta pakeisti vienu "senaties" terminu, tačiau kaip mažai tos pastangos buvo populiarios, rodo 1950 m. išleistas Skardžiaus ir kt. Lietuvių kalbos žodynas, kur žodis "senatis" paaiškintas tik kaip "senybė, senumas", visai nepamirint jam norėtos duoti teisinės prasmės, kurios jis savaime ir neturėjo.

V. Meškauskas

REDAKCIJOS PASTABA:
Dabartinės Lietuvių kalbos žodyne žodis senatis aiškina: senatis, -ies m. (3b) tels, laiko tarpas, kurio išėjimas panaikina ar suteikia tam tikrą teisę. G. Lietuvių Enciklopedijoje: senatis žr. įsisenėjimas.

ALT S-gos PIRMININKO IŠLEISTUVĖS



Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkui Vytautui Abraitui ir Poniai išsikėlus gyventi New Jersey valstijoje, Richmond Hill skyrius savo buvusiems steigėjams ir nariams suruošė kovo 27 d. išleistuves, kurių metu p. Abraitis buvo įteiktas skyriaus dovana -- dail. J. Bagdono paveikslas. Nuotraukoje prie stalo sėdi iš kairės dr. V. ir B. Paprockai, V. Abraitis, dešinėje stovi Stela Abraitienė. Prie paveikslą B. Oniūnienė ir A. Senikas.



ALT S-gos Richmond Hill skyriaus pirm. J. Sirusas kalba p. Abraitį išleistuvėse. Prie stalo iš kairės: S. Gudas, M. Ulėnienė, J. Kiaunė, A. Jurgėla, G. Diržienė, K. Silūnas, E. Rastenis, V. Rastenis, G. Silūnienė.



Vytautas ir Stela Abraitis su svečiais išleistuvių pobūvyje. Iš kairės: Vytautas ir Stela Abraitis, Jurgis Kiaunė, Bronius Oniūnas, Jurgis Sirusas ir Petras Paprockas.

L. Tamošaičio nuotraukos

los lakštai, indėliai bankuose, taupymo ir apdraudus bendrovių kapitalai, gyvybės draudimas, socialinio draudimo, nedarbo mokesčių fondai ir t. t. Tačiau pinigų tiek yra vertas, kokia jo yra perkamoji galia. Doleris pradėtas taupyti 1939 m. šiuo metu vertas tik 42 centus. Taigi, nuo to laiko taupytojas yra jau praradęs 58 centus nuo kiekvieno sutaupyto dolerio.

Ar šis dolerio smukimas vyks toliau, ar bus sulauktytas, parodys artima ateitis.

BALFO VEIKLA METŲ PRADŽIOJE

Balfo vėjų rezultatai suskaičiuojami ir persiunčiami į Centrą dažniausiai tik sausio-vasario mėnesiais. Todėl ir Balfo Centro iždas papildėja sniegui bebirpstant, o jis "išdžiūva" vasaros kaitroje.

Š. m. sausio - kovo mėnesiais Balfas gavo net 42,087 dolerius -- išleido 24,429 dolerius. Pavašariui ir vasarai iš trijų mėnesių derliaus atliko 18,000 dolerių, kurių neužteks, bet yra vilties, kad šalpos lėšas papildys Bostono, Philadelphiajos, Patersono ir kiti Balfo skyriai bei atskiri rėmėjai.

Į Balfo Centrą taip pat buvo sugabenta ar net paštu atsiųsta daug įvairių rūbų, knygų, vaistų bei patefono plokštelių. Visa bėda, kad šelpiamųjų skaičius vis nemažėja, dėlto neįmanoma ką nors stipriai paremti, "ant kojų pastatyti". Balfo vadovybė nenori šalpai suaukotų lėšų taupyti, bet kad tas Balfas šūlinys kaip be dugno, negalima niekaip jo pripildyti.

Sausio - kovo mėnesiais Balfo paramos ieškojo keli tikstančiai

lietuviai. Toji parama buvo daugeliui suteikta. Per šį laiką Balfas pasiuntė individualių siuntinių 16,321 dolerio vertės 352 šeimoms. Iš jų 98 siuntiniai buvo pasiųsti į Lietuvą ir Sibirą ir jie kainavo Balfui 6,833 dolerius; Lenkijon pasiūsta 210 siuntinių su rūbais, kurių vertė buvo apie 8,500 dolerių.

Balfas taip pat sušelpė grynais pinigais 48 šeimoms tam reikalui išleisdamas per 3,000 dolerių.

Dviems šeimoms buvo pagelbėta atvykti iš Europos į JAV, suteikiant paskolas laivakortėms. Išleista 802 doleriai. Vasario 16 gimnazijai, pagal aukotojų valią, nusistatė 7,522 doleriai. Visus 1964-65 mokslo metus Balfas "iš savo kišenės" pirkė gimnazijos mokiniams duoną ir tam reikalui išleido 3,000 dolerių. Salaziečių gimnazijai aukotojai per Balfą sudėjo 780 dolerių.

Balfo atstovai Pietų Amerikos lietuvius aplankius, buvo pradėtas platesnio masto knygų-vadovėlių-plokštelių vėjus. Per pirmas tris savaites į Balfo Cent-

lą prisiuntė knygų: P. Lengvinas, prel. J. Končius, J. Vembė, kun. V. Martinkus, J. D. Tautis ir J. Galminas, o J. Tamašauskas iš Patersono padovanojo Liet. Enciklopedijos visą komplektą. Daugelis dar pažadėjo prisųsti knygų bei žurnalų. Šiam Balfos knygų vėjui netinka dienraščiai ar savaitraščių rinkiniai. Balfas savo lėšomis daugeliui šelpiamųjų užsako ir apmoka perlo-dinę spaudą, žurnalus.

Prie Jungtinių Tautų veikla specialus skyrius, kuris rūpinasi pasaulio tremtiniais. Tokių tremtinių yra labai daug, JTO žinioje suregistruota per dešimt milijonų. Vien Indijoje yra du milijonai tremtinių iš Pakistano, Hon Konge pusantro milijono pabėgėlių iš Kinijos, milijonas tremtinių pasitraukė iš Šiaurės ir pietų Vietnamo šiaurės Vietnamo miečių, milijonas arabų laukia grįžimo valandos prie Izraelio sienų. Europoje dar yra 113 tūkstančių tremtinių, kurių tarpe keli tūkstančiai lietuviai. Jie negalėjo (kiti nenorėjo) niekur kitur pastoviai įsikurti. Balfas daugeliui jų, padeda pinigais, rūbais, vaisiais ar pan.

Kiek lietuvii tremtinių yra Lenkijoje, sunku pasakyti, nes daugelis ten gyvena svetimom pavardėm, bijodami persiklojimo "patapo" lenkais. "Plačioje tėvynėje" -- Sovietų Rusijoje, ypač Sibire, taip pat dar yra nesuskaitomi tūkstančiai lietuvii, kuriuos takellais ir takais "didysis brolis" išvarė iš namų į rytus. Jų likimas pats baisiausias, nes kėsdami badą ir šaltį, negali savo dalį pasiskųsti, o ir mirus niekas ten kryželio nepastato, nei užrašo nepada, net į mirusių knygą neįrašo.

Kun. L. Jankus



O VISDĖLTO "PASENĖJIMAS"

Š. m. kovo 31 d. Dirvoje V. Rastenio teigimas, kad Lietuvos

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President



GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People
AMALGAMATED TRANSIT
WORKERS
DIVISION 268
HARRY LANG - Secretary
740 SUPERIOR AVENUE, W.

GREETINGS and BEST WISHES
ALLIED ELECTRIC SEWER
CLEANING COMPANY
ROTO-ROOTER SEWER AND
DRAIN SERVICE
West Side East Side
12910 Detroit Ave 12824 Superior Ave
AC 6-4500 MU 1-7722

Best Wishes to Our Friends and Patrons
THE KOEHLER RUBBER &
SUPPLY COMPANY
MECHANICAL RUBBER GOODS
Compressors, Lubricating Equipment
3865 Carnegie Avenue HE 1-8867

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
HECKER TAVERN
WE SERVE THE FINEST CHOICE
WINE — LIQUOR — BEET
MARY HRIBAR and MARY SUSTARSIC
1194 East 71st St. EN 1-9779

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People
THE GRAND LAUNDRY CO.
COMPLETE LAUNDRY SERVICE
5911 St. Clair Ave. EN 1-5158

GREETINGS and BEST WISHES
THE OHIO SANITARY
SPECIALTY CO.
PLUMBING, HEATING, SHEET METAL AND
ROOFING SUPPLIES
6000 Euclid Ave. Call EX 1-0500

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People
KNIFIC INSURANCE
INSURANCE OF ALL TYPES
820 EAST 185th ST. Call IV 1-7540

GREETINGS and BEST WISHES
EMERSON RADIO OF OHIO
EMERSON RADIOS, STERIO
AIR CONDITIONERS, DUMONT T. V.
4300 Euclid Ave. HE 1-1822

GREETINGS and BEST WISHES
CHIN'S RED DRAGON
RESTAURANT
SERVING THE FINEST CHINESE
AND AMERICAN FOOD
3048 ST. CLAIR AVE. PR 1-0190

LABAS RYTAS
— Labas rytas, vovere, —
Tarė bundanti giria, —
Žadink brolių kėkštą,
Jau dienužė brėkšta!
Volungėlė žuole
Tirliptirlipt dūdele.
Reik prikelti strazdą,
Krūmuos lapė brazda.
Ček-ček zylė prie drevės:
— Kai rasužė nuvarvės
Nuo beržų ir uosių, —
Dar gražiau dainuosiu!



Iš Jono Minelgos knygos Labas Rytas Voverė. Piešiniai Kazio Vesselkos. Išleido LB Kultūros Fondas. Kaina \$ 2,50. Galima įsigyti ar užsisakyti paštu Dirvoje.

TĖVYNĖS ATGARSIS SKLAIDANT

MOKSLEIVIAI APIE SAVĄ LAIKRAŠTĮ...

Prieš mane Chicagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos mokinių laikraščio Tėvynės Atgarsiai 1965 m. 2 nr. Tai gero popierio, itin gražiai pačių mokinių iš mokyklos bei josios aplinkumos nuotraukomis iliustruotas 48 puslapių žurnalas! Šiuo laikraščiu patenkinti ir patys mokiniai. Štai keletas pasisakymų apie Tėvynės Atgarsių 1 nr. "Pirmasis mūsų mokyklos laikraščio numeris yra vertas pagyrimo. Daugybė mokinių pasireiškė sklandžiais rašinėjais... (Rimas Černius) ...Turėjau net du kartus perskaityti pavadinimą, nes niekad netikėjau, kad mūsų mokykla išleistų tokį laikraštį... Man, mano draugams, tėveliams labai patiko, kad patys mokiniai redagavo, patys vaikiai nuotraukas darė ir straipsnius rašė... (Daina Baraitė) ... Įdomu buvo skaityti, nes žinojau, kad rašė tokie patys kaip aš... (Birutė Lieponytė) ... Belieka tik pastebėti, kad šio laikraščio 2 nr. dar įdomesnis, patrauklesnis ir didesnis!

LAIKRAŠČIO BENDRADARbiai

Jų nemaža ir vienas už kitą šauniau aprašo įvykius, vaizdus. Apie vasario 16 d. minėjamą mokykloje rašo Marija Eivaitė, laikraščio 1 nr. platinimo eigą ir įspūdžius pasakoja: Linas Raslavičius, Donaldas Lipskis, Andr. Markulis, E. Šilkaitis, A. Jasaitis, įvairius parengimus perteikia ir vertina: D. Bruškytė, J. Jasaitytė, E. Alginskaitė, V. Ruibytė ir kt. Trumpais straipsneliais reiškiasi: J. Jasaitytė, M. Butvilaitė, L. Valančiūtė, E. Juodvalkytė, L. Nainytė, K. Žebrauskaitė, M. Norušytė ir kt. Gražių sąmojumi žodiniai prisistato "Pasuolės" skyriaus red. V. Narutis, o taip pat ir eilė bendradarbių: M. Norušytė, V. Beleška ir kt. Nuotraukomis talkina: G. Plačas, P. Prapuolenis, R. Šilkaitis, V. Beleška ir kt. Išskirtiną dėmesį skaitytojui iššaukia nuotraukų viena tema grupuotė. Tai šiame numery pavaizduojama "Viena diena mūsų mokykloje", net 9-mis, o "Kalbėjime atvirai" -- penkdomis paskiromis nuotraukomis... Lygiai įspūdingas ir foto konkurso rezultatų pristatymas laimėjusių nuotraukomis...

MINTYS ŠIUOS JAUNŲJŲ PLUNKSNOS IR FOTO MĖGĖJŲ ŽINGSNIUS VERTINANT

Kiekvienam tėvui, mokytojų ir bendrai kiekvienam lietuviui matant tokį energingą ir kūrybišką moksleivijos nusiteikimą bei jų pirmuosius daug žadančius žingsnius, tenka džiaugtis ir visokeriopai šias pastangas remti. Lauktina, kad atsiras mūsų visuomenėje daugiau šių pas-

tangų rėmėjų - mecenatų, kaip kad nūn pasireiškė dr. A. Lipskis ir žmona (finansavę TA 1 nr, išleidimą, "Paramos savininkai -- J. Janušaitis ir J. Maželka -- finansavę TA 2 nr. išleidimą) ir kt.

Pabaigai drįstu kelti keletą minčių TA bendradarbiams pasvarstyti. Pirmą. Ar nerastų reikalinga TA bendradarbiai netolimoje ateityje išeiti už mokyklos ribų ir paimiti savo "fokusą" šios mokyklos mokinius, šauniai besireiškiančius bendrinio mokslinimosi mokyklose, kaip lygiai gražiai bedirbančius įvairiose lietuviškojo gyvenimo srityse? Antra. Ar nėra atėjęs laikas, kad lietuviškoje spaudoje apie ČALM korespondentų patys mokiniai, o ne krautų šios "naštos" seniams tėvams ar jų jų bičiuliams ir vėliau pastaruosius kaltintų "jaunųjų ignoravimu" ir pan.?

TĖVYNĖS ATGARSIAI, Chicagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos mokinių laikraštis, 1965 m. kovo - balandžio m. Nr. 2 (40). Red. kolektyvas: E. Aglinskaitė, L. Alenskas, D. Bruškytė, R. Černius, M. Gauskaitė, I. Markonytė, V. Narutis, J. Pleirytė, P. Prapuolenis, I. Rušėnaitė, I. Skiriuotė, I. Šneikutytė ir G. Visockytė.

mv

DIRVOJE YRA DIDELIS PASIRINKIMAS ĮDOMIŲ KNYGŲ

Diena iš dienos
*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

BEVEIK KIEKVIENĄ KARTĄ, kai tik gauni australinę Mūsų Pastogę, sužinai, kaip gausu esama "ne iš kelmo išspirtų" lietuvių. Štai, po žinios, kad jauturim šachmatų didmeistrį (R. Arlauską), vėl pranešimai: 1) Vieno Australijos miesto surengtoje dailės parodoje pirmąją premiją laimėjo lietuvis dailininkas Leonas Urbonas; 2) Pietų Afrikoj valstybinio masto dailės konkurse aukščiausias įvertinimas teko irgi lietuviui dailininkui P. Domšaičiui.

Na, Australijoj tai Australijoj: ten talentais derlinga lietuvių bendruomenė. Bet iš kur lietuvis dailininkas Pietų Afrikoj? Maža to -- nebe jaunuolis: 85-tus metus įpusėjęs! Kas esam jį girdėję? Mūsų enciklopedija šį kartą neapvilla, ji, pasirodo, bežinanti dailininką Praną Domšaitį. Mažlietuvis, iš Klaipėdos krašto pamario (žmona žemaitė) dailininku tapęs dar prieš nepriklausomybinius laikus, išsitraukęs po platų pasaulį, Lietuvon tik keletą kartų užklydęs, tad mažai kieno Lietuvoj ir tapažintas. Hitlerio "ekskomunikuotas" (dėl kūrybinės krypties, ar dėl to, kad lietuvis?), atsidūrė Pietų Afrikoj. Įdomi turėtų būti jo gyvenimo istorija.

Anądien redaktorius pasibėdavojo, kad yra daug lietuvių, ypač jaunų ir mokyty, čia pat Amerikoj dirbančių didžiai intriguojančiose šių atomų ir erdvės paslaptis prasiveržimo laikų stebukluose. Bet mes, sako, apie juos nieko nežinom. Tas pats susirūpinimas -- ir priekaištus mūsų spaudai -- buvo ištartas ir prieš kiek laiko New Yorke buvusiose diskusijose apie lietuvių spaudos problemas. Jei neturit žinovų, kurie galėtų gerai apie tuos įdomius dalykus parašyti, tai skelbkit, sako, pasikalbėjimus (interviews) su lietuviiais, tokiose srityse dirbančiais...

Tikrai būtų įdomu. Tik bėda ir su tais pasikalbėjimais. Mūsų redaktoriai - kaliniai negali palikti redakcijų - spaustuvų ir važinėti po šalį plačiasias tų pasikalbėjimų medžioti. Kas, pavyzdžiui, išsikalbės ir užrašys pasikalbėjimą su dailininku Pranu Domšaičiu Pietų Afrikoj? O reiktų jau paskubėti: 85-tus metus žmogus baigia...

Antra vertus, kažin kiek sėkmingi būtų bandymai pasikalbėti, kesinant pasikalbėjimus paskelbti spaudoj, su iškilusiais jaunais tautiečiais, dirbančiais dalykus, kuriais net ir už mus labiau domisi Maskvos šnipai? Tie, turbūt, yra įpareigoti būti didžiais santūrus betkokiuose pasikalbėjimuose su pašaliečiais...

Ir dar viena bėda spaudai skirtuose, dialogo forma rašomuose pasikalbėjimuose. Jų mūsų laikraščiuose esti. Dažniausia su politika ar menininkais, Vargas, kaip retai esti įdomu tuos pasikalbėjimus skaityti, kaip retai iš jų ką sužinai ar ko pasimokai. Perdažnai tenka matyti, kad pasikalbėjime klausėjas nežinojo ko klausti, atsakinėtojas neturėjo ką pasakyti...

GREETINGS and BEST WISHES
FERBERT FENCE CO.
4900 Lexington Ave. HE 1-3225

GREETINGS and BEST WISHES
A-TA-Z PLUMBING CO.
YOUR PLUMBING SERVICE BY THE YEAR
3528 St. Clair Ave. EX 1-8052

GREETINGS and BEST WISHES
L. GOTTLIEB
CONTAINERS and RE-CONDITIONERS
8105 PREBLE AVENUE VU 3-0075

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People
ARROW EXTERMINATING
CITY PEST CONTROL CO.
5455 Broadview Rd. SH 1-3995



VILTIES SPAUSTUVĖ
6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Phone (216) 431-6344

● Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje.
● Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius.
● Patarnauja organizacijoms, bendrovėms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose -- reguliariuose ir languotuose.
● Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.



Muzikas M. Cibas

Muzikas M. Cibas ir bažnytinės muzikos koncertas

Nuo seno žinomas Brooklyno "Operetės" choras jau keli metai kaip įsikūrė naujojoje New Yorko miesto dalyje, brooklyniečių chore beveik nebėra, todėl jis jau vadintinas New Yorko "Operetės" choru.

Prieš porą metų šis choras rengėsi švęsti 50 metų sukaktį. Tikruose šie sukaktis bus tik po 4 metų. Šis choras, buvo suorganizuotas 1919 m. sausio 9 d. "Trinitas". Kaune 1920 m. 1 nr. rašo, kad jo steigėjai buvo K. Strumskis, P. Bukšnaitis, E. Aušrītė, J. Butėnas, M. Česnavičius, K. Valentis, M. Sidabriūtė (vėliau Strumskienė) ir kt. Visi jie puikūs solistai, ant kurių pečių ilgius metus laikėsi "Operetės" choro veikla. Kai nuo steigimo iki 1936 m. chorui vadovavo K. Strumskis, jis įvairių operetinių pastatymais garsėjo Rytinėse valstijose. Dėl nesveikatos K. Strumskius pasitraukus, 4 metus chorui vadovavo Violeta Tamkiu-

tė-Pranskienė, karui įsisiūbavus choras apiro, bet didelio to choro globėjo rašytojo Pr. Bajoro pastangomis 1940 m. gale buvo vėl atnaujintas. Trumpą laiką vadovavo smuiko virtuozas A. Židana- vičius, po to vėl choro veikla buvo sustojusi, bet nuo 1949 m. atvykęs iš tremties prof. K. Banaitis atgaivino ir per pusę metų chorą gerokai patobulino ir įstatė į rimtas vėžes. Po to chorui vadovavo muz. M. Liuberskis, komp. J. Stankūnas ir per 7 metus kupinas temperamento, gerai susipažinęs su muzika Mykolas Cibas, bet ir jis nuo 1964 m. galo iš vadovavimo pasitraukė.

Jam vadovaujant "Operetės" choras buvo pasiekęs tokių meniškų lygių. Jis galėjo atlikti sunkesnius kūrinius, statyti sudėtingesnius sceninius pastatymus ir jais pasirodyti ir kitose kolonijose, Elizabethe, Philadelphijoje ir kt. Dažnai tekdavo atstovauti lietuvius ir svetimtaučius

tarpe, per eilę metų Vasario 16 parengimuose New Yorke. Choras ypatingai daug reikšėsi atstovaudamas lietuvius New Yorko mugėje 1964 m. Vasario 16 minint New Yorke, choras pasirodė jau su nauju dirigentu, muz. Vytautu Strolia. Sužinojome, kad gegužės m. 15 d. choras ruošia savo koncertą. Ačiū Dievui, bile dar gyvas. Tegu tik auga ir bujoja.

M. Cibas "Operetės" chorui pašvęsdavo laisvalaikius, nes jis jau eilę metų dirba U.S. Merchant Marine Academy, Kings Point, N.Y. Director of Music and Organist - Choirmaster titulu. Ten yra puikūs trijų manualų elektroniniai vargonai, kuriais jam dažnai tenka koncertuoti. Teko girdėti jį grojant gana sudėtingus J.S. Bacho kūrinius. Gabiai vadovauja virš 100 narių studentų vyrų chorui ne vien bažnyčioje, bet dažnai akademijos parengimuose ar aukštiesiems svečiams lankantis bei kituose pasirodymuose. Už tat vadovybės yra labai vertinamas ir gerbiamas. Kaip choro vadovas turi gavęs nemažai įvertinimų bei pagyrimų laiškų.

Great Neck airių šv. Aloyzo parapijos prelatas M. Cibą pakvietė sekmadieniais groti sumą ir vadovauti geram ir seniai veikiančiam chorui, kuris susideda iš imtinai iš svetimtaučių, tikrų muzikos mėgėjų, įvairaus luomo ir profesijų. Choras yra pavyzdin- gal susitvarkęs ir repeticijas lanko su dideliu malonumu. Kovo 7 d. su šiuo choru jam teko dalyvauti labai savotiškame koncerte, atstovaujant Romos - Katalikų Bažnyčios naudojamą muziką.

Šis koncertas buvo pavadintas "A n Interfaith Music Festival", kurį pirmą kartą surengė "The Great Neck Association of Ministers, Priests and Rabbis".

Festivalis vyko Temple Emanuel, Great Neck, N.Y. žydų maldos namuose. Programoje dalyvavo žydų jungtinis choras, su kantoriais, vargonais ir šofaru (ragu) trimtuojant. Gledojimas atrodė nepaprastai archaiskas, išskyrus visų bendrai sugiedotą America the Beautiful.

Antroje dalyje pasirodė muz. M. Cibas su airių šv. Aloyzo parapijos choru. Vargonais pats grodamas, chorui dirigavo taip, kaip atliekama bažnyčiose pamaldų metu, išpildė lotyniškai Kyrie, Gloria, Sanctus ir Benedictus, komp. J. Gruber, E. Tittel, J. Stehle ir angliškai Communio, kur refreną su choru giedodjo susirinkusieji.

Trečioj daly programą atliko protestantų jungtinis choras (episkopai, metodistai, luteronai, presbiterijonai ir kt). Choras atliko originaliuosius senuosius choralus, pradedant M. Lutherio 1529



Putnamo senelių namų maketas. Pamatų prakasimas įvyks balandžio 25 d. JAV yra paskyrusios pusę reikalingos sumos šių namų statybai, kita pusė turės būti surinkta aukomis. Šiuose namuose lietuviai seneliai galės rasti prieglobstį, jei neturės kur kitur prisiglausti.

m. iki vėlesniųjų laikų. Choralai dėl jų formos vienodumo, nuobodūs. Pabaigai visi choralai sugiedo Hymn iš L. Beethoveno IX simfonijos. Jungtinį chorą sudarė arti 300 dainininkų.

Šios rūšies festivalis suteikė savotiškai iškilų įspūdį. Vietinė spauda koncertą plačiai paminėjo, laikydamas tai nepaprastu istoriniu įvykiu. Girdi, bandymas parodė, jog tokie festivaliai yra mėglami ir lauktina daugiau panašių parengimų, kas prisidėtų prie pagarbos vienyti tikybų kitoms o iš to, girdi, kiltų artimesnis bendravimas ir tautybų tarpe.

Šv. Aloyzo parapijos prelatas sekančio sekmadienio biuletenyje pareiškė didelę pagarbą ir padėką muz. Cibui ir jo chorui už šaunų pasirodymą, atstovaujant katalikus ir parapiją.

Prieš metus panašų festivalį buvo suruošęs komp. A. Aleksis, šv. Juozapo lietuvų parapijos bažnyčioje, Waterbury Conn. Tik ten vietoj žydų, dalyvavo rusų - pravoslavų choralai.

J. Žilevičius

MEČYS ŠIMKUS,
teisėninkas, tiksliai,
gerai ir greitai už-
pildo įvairius IN-
COME TAX pa-
reiškimus. Kreip-
tis:

ŠIMKUS REAL ESTATE
4259 South
Maplewood Ave
Chicago, Ill.
CL 4-7450
arba
YA 7-2046

GREETINGS and BEST WISHES

HODELL CHAIN DIVISION
NATIONAL SCREW & MFG. COMPANY

MAIN OFFICE AND PLANT
2440 East 75th Street
EN 1-2650

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

SCHENLEY
DISTILLERS
COMPANY

10012 CARNEGIE AVE.
Phone 231-5864

GREETINGS and BEST WISHES
PARSONS AND PARSONS

MAKERS OF WATERPROOF FABRIC
COLLARS AND CUFFS

Main Office and Factory — 413-15 Huron Rd.
413 HURON ROAD CH 1-7723

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People
JORDAN CAMERA & SUPPLY STORE

3802 West 25th Street SH 1-5511

GREETINGS and BEST WISHES
ROTH STEEL PRODUCTS

1335 East 171st St. IV 1-8700

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
J. BERGER

WALL PAPER & PAINT STORE
6919 Superior Ave. HE 1-3659
805 East 185th St. IV 1-6250

GREETINGS and BEST WISHES
USHER WASTE OIL SERVICE

2205 West 3rd St. TO 1-1907

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ —

TAIP PAT MAISTO PRODUKTAI
Licenzijuota lietuvių įmonės, registruota
U.S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
3212 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
Telef. CA 5-1864
2439 ir 2608 W. 69 St. Chicago, Ill. 60629
Telef. WA 5-2737

DIDELIS IŠPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepaprastai papigintomis kainomis. Angl. kostiumams medžiagos, kurių kaina buvo \$18.00 dabar tik \$14.00. 100% vilnonės kostiumams medžiagos buvo \$14.00, dabar \$10.50. Medžiagos 5 kostiumams tik \$22.50.

NAUJIENA: Suknelėms medžiagos — nylonas kartu su pamašalu.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

GREETINGS and BEST WISHES
A. D. PELUNIS
OLDSMOBILE INC.

SEE THE NEW 1965 OLDSMOBILE
13123 Detroit Ave. AC 6-6433

BEST WISHES
To All the Lithuanian People
THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE

ANY KIND ANYWHERE

East 9th St. Pier Bldg. TO 1-0200

GREETINGS and BEST WISHES
IDEAL BUILDERS SUPPLY AND FUEL COMPANY

4720 BROOKPARK SH 1-1600

GREETINGS and BEST WISHES
TRIO MACHINE & MANUFACTURING CO.

35700 Vine St. WI 2-3520
WILLOUGHBY, OHIO

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS



BALFAS CLEVELANDE
PERSITVARKĖ

Kovo mėn. 21 d. bendrame visų trijų skyrių narių susirinkime buvo sutarta persiorganizuoti į vieną BALF-o skyrių Clevelande.

Išrinkta nauja valdyba pasiskirstė pareigomis: Gaižutis Kazys — pirminkas, Banys Aleksas — vicepirminkas, Steponavičius Edvardas — sekretorius, Karsokas Albinas — išdininkas ir Mikonis Juozas — narys.

Po Jūsų mirties kiek pajamų jūsų šeima turės? Dėl informacijų skambinkit: V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

ATSILANKĖ Į DIRVĄ

6907 Superior Ave.,

rasite ne tik naujausių ir seniau išleistų lietuviškų knygų, bet yra gausus pasirinkimas plokštelių, rankų darbo medžio drožinių, audinių ir gintaro išdirbinių.

Istaiga atdara kasdien iki 5:30 val. vak., šeštadieniais iki 2 val. p. p.

• Vaidilos Teatras bal. 9 d. išvyksta gastrolėms į Hamiltoną, kur bus vaidinama Užburtoji Dūdelė.

• Nijolė ir Gytis Motiejūnai šiomis dienomis susilaukė pirmojo sūnaus. Jie jau augina tris dukreles.

• Aldona Augustinavičienė skaitė dvi viešas paskaitas Ursuline College profesūrai ir studentams ir yra pakviesta gegužės mėn. Clevelando prancūzų kultūros klube skaityti paskaitą tema "Dievo ilgesys Mauriacio kūryboje".

• ALT metinio susirinkimo išrinkta nauja skyriaus valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. — A. Pautienis, I vicepirm. — J. Daugėla, II vicepirm. — J. Smetona, I sekr. — V. Kasakaitis II sekr. — I. Stasaitė, išdin. — L. Leknickas, izdo sekr. — A. Jonaitis, radijo progr. ved. — R. Kudukis, parengimų vad. — K. Žiedonis.

Aukų rinkliava laisvinimo reikalams pražėsta iki gegužės mėn. 15 d. Clevelando lietuviai, kurie dar neįteikė savo aukos, prašomi ją perduoti rinkėjams atsilankius į namus arba prisijusti išdin. L. Leknickui, 3142 Redwood Rd., Cleveland Hts., Ohio 44118.

Valdyba ruošiasi ir kviečia visas Clevelando lietuvių organizacijas aktyviai dalyvauti Lojalumo Dienos parade, gegužės mėn. 1 d. Šis Užsienio Karių Veteranų Sąjungos ruošiamas paradas sutraukia virš 100000 žiūrovų, tuo suteikdamas labai gerą progą pasirodyti. Tenka priminti, kad ALTO vadovaujama lietuvių grupė jau kelis kartus laimėjo pirmą vietą. Paraduose pasigendama daugelio organizacijų, ypatingai tų, kurios triukšmauja lietuvių tarpe, bet vis prisibijo išieiti į viešumą. Užtat ALT kviečia šias ir kitas organizacijas prisidėti ir padauginti aktyvių lietuvių skaičių.

• Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas šeštadienį, balandžio 10 d., 8 val. vakaro, Ciurlionio Ansamblio namuose rengia paskaitą tema: "Popiežių nusistatymas komunizmo atžvilgiu ir Jono XXIII enciklika Pacem in terris".

Prelegentas: Monsignoras Leonas Schumacher, Filosofijos profesorius Bormeo Seminarijoje. Po paskaitos diskusijos. Įėjimas 1 doleris.

PARDUODAMI NAMAI

Dviejų šeimų plytinis namas 5-5-3, 2 automob. garažas, prie pat E. 185 gt., gerame stovyje. Gali gauti \$150 mėnesiui nuomos ir pats veltui gyventi.

Beveik naujas 12 šeimų plytinis apartamentas, virš \$15,000 pajamų per metus, garažai.

8 metų senumo. 10 šeimų plytinis apartamentas, virš \$12,000 pajamų per metus. Garažai. Abu namai Lake Shore ir E. 185 gt. rajone.

Naujas vienos šeimos Wickliff, Ohio, Brick ranch. Tik 2 metų senumo. Netoli Chardon Rd.

3 vienos šeimos namai, visi gerame stovyje. Naujosios parapijos rajone. Norintiesiems galime ir išmaišyti.

United Multiple Listing Service

Norintieji pirkti, parduoti ar išmaišyti prašome skambinti

EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis — Realtor
780 E. 185 gt. IV 1-6900
arba vakarais KE 1-2190

KAIP MINĖSIME?

K. S. Karpus

Štai jau 25 metai nuo Sovietų klastingo įsibrovimo ir Lietuvos užgrobumo. To išdavoje iki šiolieji tremtinių rengiami gedulingi būrai 14-tos minėjimai.

Kaip bus atžymėta 25 metų sukaktis to bolševikų banditizmo? Kadangi lietuvių suvažiavimo Washingtono rengti šiemet nenumatoma, ir jis mažai būtų naudingas, reikėtų sukibai susitarti su latviais ir estais ir trijų Pabaltijo tautų vardu rengti didžiulės demonstracijos, Lietuvių prieškalyje privaletų pasireikšti visų fondų, visuomeninių organizacijų vadovybės, dvasiški ir spauda.

Reikšminga, dėmesį atkreipianti demonstracija būtų, jei Washingtono visi lietuviai, latviai ir estai, dirbą valdiškose įstaigose, išieitų poros valandų demonstracijai prie Kongreso ar prie Baltųjų Rūmų, priminimui kad JAV įvykdytų Rooseveltto skelbtą Atlanto Chartą.

New Yorke -- surengti protesto demonstraciją prie Jungtinių Tautų rūmų, reikalaujant kad Lietuva, Latvija ir Estija, kaip pilnaties valstybės būtų duota teisė toje organizacijoje atstovauti ir ginti savo reikalus.

Clevelande -- praveisti protesto demonstraciją, surengiant po pamaldų eisenas iš Šv. Jurgio ir iš Naujos Parapijos bažnyčių į Lietuvių Kultūrinį Darželį. Ten, kartu su latviais ir estais, pasikviatus kokių žymų kongreso atstovų, padaryti Pabaltijo tautų pareiškimus.

Kitosse kolonijose -- paskviatus žymius Amerikos politikos žmones, išskelti Sovietų klastas.

To Sovietų barbariško smurto "atsventimas" su aimanomis, su gedulu, aprišimu Lietuvos vėliavos juoda juosta reikėtų sutikimui su bolševikų smurtu. Gedulingas minėjimas "kaip bolševikai mus pavergė", "kaip Sovietai Lietuvą okupavo" būtų beprasmiškas prisiminimas pažeminančio įvykio, kai reikia garsiai prieš tai protestuoti. (Atsimenu, prieš keliolika metų serbai Amerikoje "šventė" 550 metų sukaktį "kaip turkai mus pavergė...")

Šia proga noriu paliešti mūsų spaudoje, pradedant 1965 metus, paskleistas mintis apie plintan-

• Schaefer alaus apyvarta 1964 metais pakilo 10 nuoš. Tai pranešdamas bendrovės prezidentas Rudolph J. Schaefer pareiškė, jog tai yra aukščiausias prekybos apyvartos pakilimas 6 metų bėgyje. Tas kilimas vyks ir toliau, ir kaip tvirtina b-vės viceprezidentas John T. Morris, Schaefer alus turi šviesią ateitį. Pvz., bonkomis alaus pardavimas pakilo 12 nuoš., kai tuo tarpu kitų bendrovių rūšies alaus pardavimas yra kritęs.

Schaefer alaus bravoras šiuo metu yra septintuoju savo apimtį iš JAV bravorų. Jo metinė gamyba siekia 4 mil. statinių. Daugiausia šio alaus suvartojama rytinėse valstijose. Jo pardavimas auga ir plečiasi ir Ohio valstijoje.

DAYTON

RANKDARBIŲ PARODA

Rankdarbių ir medžio drožinių parodėlė, surengta per Vasario 16-tos minėjimą Daytono, Šv. Kryžiaus parapijos salėje ir turėjusi didelį pasisekimą, prof. dr. Th. Campanelle tarpininkavimu kovo 21 d. buvo perkelta į Daytono universiteto patalpas naujuose J. F. Kennedy rūmuose ir įrengta vienoje vitrinėje. Dvieju savaičių laikotarpy lietuviškus rankdarbius pamatė daug universiteto studentų, profesorių ir šiaip lankytojų.

Parodėlė uždaryta balandžio 21 d. Jos įrengimu ir perkėlimu į universiteto patalpas rūpinosi Liet. Vyčių 96 kuopos kultūros reikalų vadovė Marija Lukienė. (j)

šias mūsų tarpe aimanas, apie ateinančią mirtį... Tą Aidai (nr. 1) gvildeno straipsnyje "Želgiant į ateitį". Pasaulio Lietuvis (kovo nr. straipsnyje "Aimanas ir Vėliava"), nors trumpai, bando tas slopinančias dujas blaškyti:

"Deja, tokia aimana yra mūsų pačių defetizmo atspindys: juk mes patys sudarome padėtį, dėl kurios aimanuojame". Toliau priduria:

"Blogiau kai aimana padėties netaiso. Todėl gyvenimui reikia ne bergždžios aimanos, o tikro nuoširdaus rūpesčio, ieškančio išeities, virstančio veikla."

Kai I Pas. karo metu mūsų ankstyvesnioji išeivija įsijungė į darbą už Lietuvos nepriklausomybę, tada Lietuva buvo Rusijos prispaudoje apie 120 metų. Dirbdami, ieškodami galimybių, pragy savo balsą už Lietuvą šiame didellame krašte reikėti, neaišmanavom, neraišiojom juody juostų ant Lietuvos vėliavų betėjom, važlavom, žygiavom skelbdami, kad Lietuva nori nusikratyti Rusijos jungo, ir Washingtono reikalavo pripažinti Lietuvą de facto ir de jure.

Kai 1917 metų vasarą atvyko Rusijos ambasadorius Bachmetjevas įtaigoti amerikiečių, kad Rusijos imperija būtų palikta pilnumoje su visomis pajungtomis tautomis, lietuvių delegacija ne tik pačiam Bachmetjevui įteikė pareiškimą, kad lietuvių tauta reikalauja pilnos nepriklausomybės, bet ir Washingtono vyriausybę.

Kai lenkų pianistas Paderewskis ėmė melagingai skelbti, kad tokios tautos kaip lietuviai visai nesą, griežtais protestais lietuviai uždarė burną ne tik jam, bet ir spaudai, kuri jo melus talpino.

Nuo 1917 iki 1922 metų liepos pabaigos, nežinodami ką Washingtonas nuspręs daryti, daryta vis nauji žyglai, spaudimas, varstytas vis daugiau ir daugiau durų. Jokios aimanos nei žodis apie mirtį neadėjo nei mūsų spaudoje, nei sueigose -- tik sklido naujos peticijos, protestai, reikalavimai (po Vasario 16, 1918 m.) kad JAV pripažintų Lietuvai visą Rusiją turėjo klastingai užgrobęs nuo 1795 metų. Greta masinių susirinkimų kolonijose, demonstracijos buvo surengtos ir Washingtono, 1919 metų liepos 4 d. suvažiavę į Washingtoną lietuviai įspūdinga demonstracija priminė vyriausybę kad laikas Lietuvą pripažinti de jure.

1921 metų gegužės 30 (trijų dienų suvažiavimu) surengta kita demonstracija, kai atvežta įteikti naujam prezidentui Hardingui milijonas parašų, surinktų plačiame krašte tarpamerikiečių, po peticija Lietuvos de jure pripažinimui. Prezidentas prielankiai lietuvių delegaciją priėmė, ir po to jau aiškėjo palankumas de jure pripažinimą suteik-

ti, kas buvo padaryta liepos 28 d. 1922 metais.

IŠ PRAETIES TIK STIPRYBĖ SEMKIME!

Žaibo pergalė New Yorke

Artėjant Amerikos tinklinio pirmenybėms Omahoje (jos įvyks gegužės 5-8 d.), LSK Žaibas tinklininkų tvarkaraštis pripildytas treniruotėmis, rungtynėmis, turnyrais.

Šeštadienį, kovo 27 d., laimėjė Lake Erie AAU turnyrą, žaibietės neužsėdė ant laurų ir, po kelių treniruotėlių, penktadienį, balandžio 2 d., išvyko į New Yorką, kur po 10 valandų kelionės ir 4 valandų miego beveik 12 valandų užsitęsusiame turnyre iškovojo pirmą vietą.

Šis turnyras, kuriame dalyvavo geriausios Amerikos Rytų pakraščio moterų tinklinio komandos, buvo prarastas ta pačia sistema, kaip ir daugumas Amerikos Tinklinio Sąjungos aprobuotų turnyrų, t.y., komandas suskirstomos į grupes, kuriose kiekviena komanda žaidžia po du setus su visom kitom komandom. Tada iš kiekvienos grupės daugiausia setų laimėjusios komandos (vieną, dvi ar trys -- atsižvelgiant į dalyvių skaičių) įeina į baigminį ratą, kuris paprastai pravedamas vieno minuso sistema.

LSK Žaibas, patekęs į baigminį ratą, pusiaubaigminėse rungtynėse susitiko su Philadelphia Norty Branch Y. Žaibas laimėjo 2:0 (15:13, 15:9) ir tuo įėjo į baigmines rungtynes prieš turnyro šeiminką ir favoritą New York Grand Central Y. Pirmą setą laimėjo Žaibas 15:12, antrą setą -- Grand Central Y 15:7. Trečią setą Žaibas pradėjo greitai ir po kelių tikslių servų, stiprių kirtimų, efektingo blokavimo ir kietos gynybos rezultatas buvo 7:3 Žaibo naudai. Bet Grand Central Y susiėmė, privertė žaibietes padaryti keletą klaidų ir perėmė vadovavimą 9:8. Čia prasidėjo įdomiausias viso turnyro minutas. Rezultatas tik po truputį klio į viršų, vadovavimas porą kartų perėjo iš rankų į rankas ir Žaibas buvo nepavydėtinoj padėtyje -- 13:12 G.C.Y. naudai ir jų servas -- kai pasistėmė paskutinę minutę. Tos svarbios pertraukėlės metu sumažinę įtampą ir aptarę tolimesnę žaidimo strategiją, žaibietės atėmė servą, padarė 2 greitus taškus. Rezultatui esant 14:13 Žaibo naudai Grand Central paėmė savo paskutinę minutę, tačiau tas nesustabdė Žaibo inercijos ir po minutės užteko vieno servo ir rungtynės buvo baigtos.

Šį savaitgalį LSK Žaibas vyrų, moterų ir jaunųjų tinklinio komandos dalyvauja Vid. Vakarų Apygardos Pirmenybėse Chicagoje.

rkb.

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

THE EXCELSIOR VARNISH WORKS INCORPORATED

1228 West 74th Street

AT 1-8600

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

OMER W. SCHROEDER GENERAL INSURANCE OF ALL TYPES

815 SUPERIOR AVE., CLEVELAND 14, Ohio

Call PR 1-6000

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

LOUIS MILNER CO., INC.

WALLPAPER AND PAINTS
WE CARRY LUCITE PAINT

12511 St. Clair Avenue

GL 1-2688

KAM MOKĖTI DAUGIAU?

Permanent waves galite gauti už \$4.45, shampoo set — \$1.75.

Be to (svarbu ir vyrams) specialus plaukų ir galvos odos gydymas, sulaikąs plaukų slinkimą, panaikinas pleiskaną ir t.t.

Šį darbą atlieka valstijos licenzuota patvrusi kosmetikė su moderniaisiais aparatais ir medikamentais. Atsilankykite į naujai atidarytą grožio higienos salioną

VILMA'S BEAUTY SHOP

(Savininkė VILMA SKUJENIEKS)

16412 EUCLID AVE.

Tel. 451-7899, namų — 486-3790

Atidaryta nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak., trečiądieniais nuo 12 val. iki 7 val. vak.

Susikalbėsitė angliškai, latviškai, vokiškai ir rusiškai.

Patogus susisiektimas autobusais (iki Ivanhoe ir Euclid kampo).

Patogi vieta automobiliams pastatyti.

ATSILANKYTI KVIEČIA

VILMA'S BEAUTY SHOP

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
.....
INSURED SAVINGS



JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Vytautas Meilus, Kanados diplomatinės tarnybos atstovas, prieš vyksiant į naują paskyrimo vietą Japonijoje, aplankė Clevelande gyvenančią seserį p. A. Kubiliūnienę ir šeimą, senus bičiulius iš Toronto laikų. D. ir J. Maurukus Elyrijoje ir kt.

Ta proga jis atsilankė ir Dirvos redakcijoje, pareikšdamas norą, kad lietuviai, radę progą būti Japonijos sostinėje Tokio, būtinai atsilankytų ir į Kanados ambasadą. Sako, tolimuose kraštuose visuomet maloniau su lietuviais susitikti.

V. Meilus keletą metų praleido Kanados konsuliarinėje tarnyboje Vak. Vokietijoje.

• Zenonas Bačelis, buvęs Nepr. Lietuvoj Žemės Tvarymo departamento direktorius, dabar gyvenąs Sao Paulo, Brazilijoje, savo laiku JAV kariuomenės vadovybei pasiuntęs ilgą laiką, užvardinus jį "How to win the war in Vietnam" (Oscillation of International Politics after the World Wars). Generolas maj. Milton B. Adams atsakė Bačeliui, kad laiške išdėstyta komunistų pokario politika ir dabartinė strategija yra puikiai išdėstyta ir su įsigiliniu skaitoma. Laiškas multiplikuotas ir išdalintas susipažinti vyresniems karininkams.

Pabaigoje generolas reiškia gilią padėką už suteiktą įdomią medžiagą ir pastangas, tuo prisidedant prie komunistų nugalėjimo Azijoje.

• Vytautas P. Vygantas, Pax Romana prezidentas, parašė išsamų straipsnį apie Bažnyčios padėtį Lie-

tuvoje, kurį patalpino plačiai po pasaulį skleidžiamas ir Vokietijoje spausdinamas mėnesinis žurnalas Herder-Korrespondenz (Orbis Catholicus) kovo mėn. numeryje.

TORONTO VERSLININKU POPIETE

Lietuvių verslininkų popietė - susirinkimas įvykęs balandžio 4 d. Lietuvių Namuose praėjo nuširdaus reikalų svarstymo ir aptarimo dvasioje. Pirmąjį rinkimą J. Kaškelis savo pradiname žodyje, išskelęs mūsų ekonominio stiprinimo reikšmę, nurodė, kad visa tai lengviau gali būti pasiekta tik esant gerai organizuotiems. Stiprindami ekonominiai, mes labiau galėsime paremti mūsų kultūrinius ir lietuviškus reikalus.

Paskaitą apie praturtinimo pagrindus skaitė notaras A. Liudžius. Prelegentas, pradėdamas nagrinėti šią temą, išskėlė žmonių įvairius tipus. Pav. darbuotojas ir tinginys, girtuokliai ir abstinantai, rūkantieji ir nerūkantieji ir visa eilė kitų. Nurodė daugelį praturtinimo atvejų, kurie kartais net ir nepatikimi, bet būna, kad per daugelį metų užkimba, pagrįdė, skatino eiti į savistovius verslus ir mėginti per juos ekonominiai stiprinti.

Prie Verslo sąjungos neseniai susiorganizavusios namų savininkų sekcijos vardu pranešimą padarė tos sekcijos pirmininkas B. Saulėnas. Pranešėjas išskėlė keletą labai opių klausimų, kurie sukėlė gyvą susidomėjimą ir diskusijas. Mokesčių kilimo, namų pagerinimo, miesto planavimo ir kt. klausimais buvo pageldata sukviešti gausų namų savininkų susirinkimą ir ta proga su namų savininkų rūpesčiais supažindinti miesto tėvus.

Kellamais paskaitoje ir pranešime klausimais diskusijose da-

DIRVOS NOVELĖS KONKURSO PREMIJOS ĮTEIKIMO AKTAS

ir

BALIU S

įvyks gegužės 8 d., 7:30 v. v., šeštadienį, Balio Pakšto salėje,
2801 West 38th Street, Chicagoje.

Programoje: įteikimo aktas, meninė dalis, vakarienė ir šokiai.

Meninėje dalyje dainuos solistė Natalija Aukštuolienė, akompanuos muzikas Antanas Kalvaitis.

Šokiams gros BALIO PAKŠTO orkestras.

Įėjimas su vakariene \$5.00 asmeniui.

Staliukus užsisakyti (iki gegužės 5 d.) pas Bronę Paplėnienę, 5647 So. Wood St., telefonas RE 7-8186 nuo 6-9 v. v. ir pas Eleną Matutienę, 2022 West 51st St., tel. PR 8-4236.

RENGIMO KOMISIJA CHICAGOJE

lyvavo Balsevičius, Švėgžda, Janušauskas, Bastys ir kiti.

Šio susirinkimo eiga buvo architekturo Petručio filmuojama, kuris ruošia filmą iš Kanados lietuvių gyvenimo. Filmui pagaminti lėšas teikia Verslo sąjunga ir rūpinasi jo išleidimu. Filmo meninę priežiūrą yra sutikęs dail. T. Valius.

Susirinkusieji buvo vaišinami užkandžiais ir kavute. Ši verslininkų sekmadienio popietė užtruko apie 4 val.

(pb)

• LB Toronto Apylinkės naujai išrinktoji valdyba pirmajame savo posėdyje aptarė motinos dienos minėjimo reikalus ir pasiskirstė pareigomis: Aug. Kuolas — pirm., kun. P. Ažubalis — vicepirm. J. Dvilaitis — sekr., P. Lelis — izd., K. Kregždė — solidarumo įnašų vadovas, G. Beresnevičius — jaunimo reikalams vadovas ir J. Karasiejus — parengimų vadovas.

• Emilija ir Juozas Jurkevičiai, vakarinėje miesto dalyje, Marklandwood rajone, pagal pasirinktą projektą užbaigė savo naujo namo statybos darbus ir pradėjo jame įsikurdinti.

• Lietuvių Tautinės Sąjungos Toronto skyrius balandžio 24 d. Lietuvių Namuose ruošia pobuvį su šokiais, kurio pelnas skiriamas propagandinės knygos anglų kalboje apie Lietuvą išleidimui. Pobūvio metu veiks turtingas bufetas ir kiti įvairumai. Pradžią 7 val. 30 min.

DETROIT

AUKSINIS JUBILIEJUS

Detroito ilgamečiai gyventojai ir geri tautiečiai Augustas ir Ona Rinkūnai, minėjo auksinį vedybų jubiliejų. Ta proga jų geri prieteliai Michael - Mikoliūnai jiems suruošė pagerbimą, kuriame dalyvavo keliasdešimt jų draugų, kurių tarpe buvo ir Onos Rinkūnienės du broliai Skirkos, atvykę iš Naujosios Anglijos.

Rinkūnai Detroito susituokė 1915 metais ir visą laiką čia gyvena. Jie priklauso ALT Sąjungai, SLA 352 kuopai, dalyvauja susirinkimuose ir parengimuose. Yra Dirvos skaitytojai nuo pat pirmojo jos numerio.

Linkime ilgiausių metų ir kad sulauktų deimantinio jubiliejaus.

F. Motuzas

LOS ANGELES

"ŽAVIOJI DAMA" LOS ANGELES SCENOJ

Gegužės 1 d., 7:30 vakare, šv. Kazimiero parapijos salėje įvyks Lietuvių Bendruomenės muzikinis vakaras. Šio vakaro programą išpildyti pakviestas muz. G. Gudauskienės vadovaujamas operetės sambūris,



Pabaltijo Moterų Tarybos metiniam parengime kovo 28 d. iš kairės GFWC valdybos narė Mrs. Harold Milligan, General Federation of Women's Clubs pirm. Mrs. William H. Hasebroock, Lietuvių Moterų Atstovybės pirm. Ligija Bieliukienė ir VLIK pirm. V. Sidzikauskas, Prie mikrofono Pabaltijo Moterų Tarybos pirm. G. Žilionienė.

duodant ištraukas iš operetės "Žavioji dama".

Programoje dalyvauja: L. Zaikienė, R. Dabys, A. Polikaitis, V. Saras, M. Sutkevičius, B. Gricienė, G. Mažulienė, G. Radvenis, V. Dūda, V. Radvenis ir moterų Sutartinė, vadovaujama muz. O. Metrikienės.

Į operetės orkestrą įsijungė ir G. Gudauskienės jaunųjų instrumentalistų ansamblis.

Dekoracijos — dail. D. Vebeliūnaitės. Techniniai vedėjas — Vl. Gily. Režisūra — G. Gudauskienės ir S. Makarevičiaus.

Operetės ištraukas į lietuvių kalbą vertė ir šiam reikalui jungiamąjį tekstą paruošė ir pati skaitė: "Pasakotoja" — Vita Kevalaitienė.

Visas muzikinis šio puikaus spektaklio paruošimas ir šokių choreografija yra muz. Giedrės Gudauskienės. (rs)

BOSTON

• Dail. A. Galdiko paveikslų paroda įvyks balandžio 24 d., 5:30 v. v. Tautinės Sąjungos Namuose, Bostone, 484 E. Fourth St. Paroda tęsis visą savaitę. Rengėjai visus maloniai kviečia į šią parodą atsilankyti.

LITERATOROS VAKARAS

Į kultūros-literatūros vakarą, kuris įvyks balandžio 24 d. Tarptautinio Instituto patalpose Bostone, dar galima gauti bilietų pas klubo išdininką inž. Česlovą Mickūną. Telef. TA 5-4842.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ



Lietuvos Operos solistė Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė Pabaltijo Moterų Tarybos parengime susitikusi su aktore Lilia Skala, nepaprastai gerai vaidinusia filme Lilies of the Field.

Mylimai sesutei Lietuvoje mirus, D. L. K. Birutės Draugijos Clevelando skyriaus pirmininkei

VERONIKAI NAGEVIČIENEI

reiškiame gilią užuojautą

Clevelando Skyriaus
Birutininkės



Pabaltijo Moterų Tarybos parengime: E. Kulber, G. Žilionienė, neseniai iš Lietuvos atvykęs A. Trainavičius, B. Paprockienė, neatpažinta viešnia ir L. Bieliukienė. Ant sienos iškabinti lietuviški audiniai.



Grupė svečių Pabaltijo Moterų Tarybos parengime prie A. Merker paveikslų, iš kairės: R. Mainelytė, Kazys ir Aleksandra Merker, E. Kulber, D. ir T. Penikiai.



Birutė Vaičiūnaitė ir Rūta Ruzgaitė su gėlėmis apdovanojusios aukštuosius svečius Pabaltijo Moterų Tarybos parengime, L. Tamošaitė nuotrauka